

El vell marí

La foca caputxina va ser extingida de les nostres costes fa pocs anys. Però ara, l'ecoturisme en pot fer possible la reintroducció. La presència del 'llop marí' tornaria, així, a actualitzar el sentit de moltes toponímies.

el savi té la resposta.

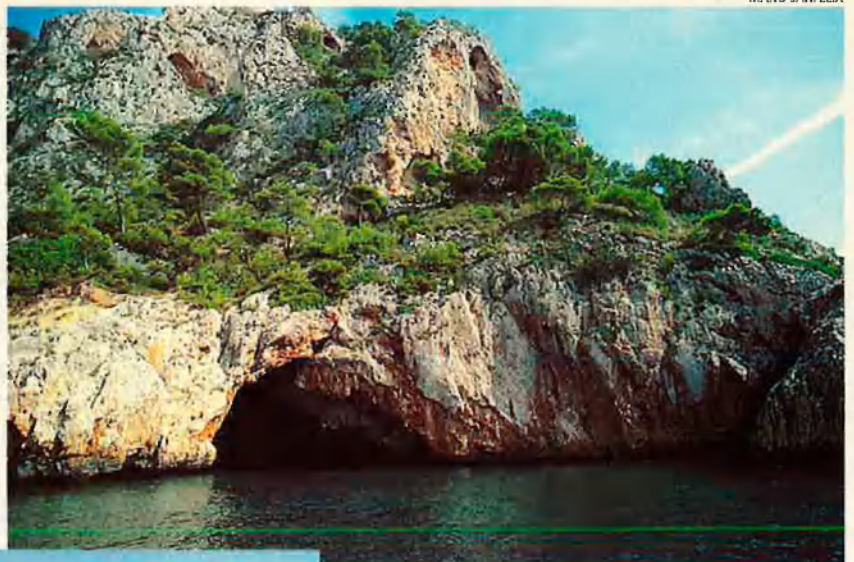

«El savi» és un joc de taula de preguntes i respostes sobre la nació catalana. N'hi ha una edició promocional, que inclou publicitat, al preu de 5.900 pessetes. També hi ha una edició sense publicitat, que costa 6.995 pessetes. El joc «El savi» només es podrà obtenir per comanda telefònica.

TRUQUEU ARA MATEIX
902 22 10 10
El joc de la nació catalana

El vell marí o foca caputxina, conegut també com "llop marí", "ca marí" o, simplement foca mediterrània, segons les zones, ha captat en els darrers anys l'interès dels mitjans de comunicació, fins a tal punt que aquest meravellós mamífer marí s'ha convertit en una "espècie estrella", emblemàtica de la Mediterrània, una mar assetjada per problemes provocats per la creixent pressió ambiental. No deixa de ser paradoxal que ara aconseguisca tanta popularitat, quan fa pocs anys desapareixia de les nostres costes en el més complet anonim i davant la desídia dels responsables en aquell moment de la conservació de la natura. Per què mentre morien i s'extingien les foques caputxines no van rebre gens d'atenció i ara són tractades com la mascota somiada per tots?

Sobre la presència de la foca caputxina a les nostres costes ens queden moltes incògnites: era realment abundant en les costes peninsulars i insulars?, quan es va extingir?, per quins motius desaparegué?, és possible recuperar l'espècie?

La foca caputxina fou realment abundant en el passat, com demostra la toponímia. Els noms amb què es designa la geografia d'una regió són reflex del seu passat, de la seua cultura, de la identificació de l'home amb el medi que l'envolta. A les costes peninsulars i insulars mediterrànies, fins i tot en algun punt de les Illes Canàries, en ple Atlàntic, ens trobem amb nombrosos accidents geogràfics designats amb noms que fan referència aquest mamífer; a les Balears hi ha moltes coves, puntes o platges del vell marí i del ca marí; a les Canàries hi ha l'illa de Lobos, a Fuenteventura, o la cova del Llop Marí a Alacant al costat del cap de la Nau. A Bolnuevo (Múrcia) hi ha també la Cueva de Lobos. En definitiva la revisió toponímica de les costes mediterrànies ens per-

Dalt, la cova del Llop Marí, al costat del cap de la Nau. La toponímia de les nostres costes demostra que la foca caputxina fou molt abundant en el passat. La reintroducció de l'espècie exigeix contribuir a la protecció de la població de vells marins a les costes del Marroc i d'Algèria (baix, un exemplar mort en una platja a causa de les xarxes de pesca).

met comprovar que el llop marí era habitual.

La seua desaparició és molt recent, una vegada més hem arribat tard per salvar una espècie. Fins fa molt pocs anys ha estat perseguida i ignorada, i només ara que ja l'hem aniquilada ens adonem de la seua bellesa i de la seua importància dins de l'equilibri natural.

Segons les zones la desaparició definitiva del llop marí es va produir als anys seixanta i setanta. Una època en què les nostres costes van iniciar una transformació espectacular i en la majoria dels llocs desastrosa, que avui dia continua. Durant aquests anys s'apleguen les darreres cites de foques caputxines que, en repassar-les, sorprenen per dos motius: perquè són molt recents i també pels llocs d'aparició, zones en què ara ens sembla impensable la presència de foques: 1942, exemplar a l'illa de Benidorm; 1973, dos exemplars nadant a l'illa de Tabarca; 1970, a Sant Carles de la Ràpita; 1979, exemplar caçat d'un tret a l'Ametlla de Mar... Al llarg dels anys vuitanta i noranta se n'han albirat de manera esporàdica, quasi totes a les Illes Balears. Aquestes troballes s'atribueixen a animals procedents d'Algèria i del Marroc en cerca de territori i obren la porta a l'esperança de somiar un futur en què les foques naden en les mateixes aigües en què nadem nosaltres.

La possibilitat de reintroducció de l'espècie a les nostres costes existeix mentre en sobrevisquen individus. De fet s'hi treballa des de fa uns anys. En tot cas, la possible recuperació de l'espècie exigeix contribuir a la protecció de la població de foques caputxines a les costes del Marroc i d'Algèria, i establir una xarxa d'espais marins protegits que garanteixen la tranquil·litat dels possibles exemplars que es podrien reintroduir. Avui dia, la reintroducció que resulta més factible és aquella que es produeix de manera natural. És a dir, disposant d'enclavaments seleccionats, dirigits a potenciar l'establiment dels exemplars erràtics proce-

dents del nord d'Àfrica a la recerca de territori.

Actualment s'estima una població total supervivent de llop marí d'uns 400 o 800 exemplars, distribuïts en tres nuclis principals: les illes gregues de la Mediterrània oriental, les costes mediterrànies d'Algèria i el Marroc, i les costes del Sàhara Occidental i Mauritània, a l'oceà Atlàntic. A l'estat espanyol, només sobreviu un exemplar, una femella jove, a les Illes Chafarines. Amb unes xifres tan baixes és fàcil entendre la situació de perill en què es troba l'espècie, considerada en risc d'extinció imminent. L'única possibilitat de salvar el llop marí comporta l'elaboració d'un pla de conservació i recuperació d'àmbit nacional i internacional, una assignatura pendent.

L'experiència de llocs com ara el Parc Nacional de les Illes Espòrades del Nord (Grècia) demostra que la convivència de l'home amb la foca caputxina és factible. Aquestes petites illes de la Mar Egea apleguen una població d'una vintena d'exemplars i un centre de recuperació de cadells malalts. El sentiment que antigament concitava l'espècie (la foca caputxina era considerada un animalot que representava una amenaça per a l'ésser humà, motiu pel qual era temuda i perseguida de manera implacable) ha canviat totalment. Ara la foca és la mascota

La foca caputxina (en la foto, una de jove) té una bellesa solemne i senzilla. Algunes experiències, com ara la de les Illes Espòrades de Grècia, demostren que la convivència de l'ésser humà amb la foca és factible.

d'aquestes illes perquè gràcies a ella es van fer famoses i tots els anys milers de persones les visiten atretes per la possibilitat de veure de prop la quasi extingida foca caputxina o nadar al seu costat. Una vegada més l'ecoturisme, cada dia més popular, és la clau per aconseguir l'anomenat desenvolupament sostingut, conservar i explotar alhora.

Manu Sanfèlix

CAVAS HILL

Brutísim

Hill,

calladament

esperaves.

Profund, sol

però segur i confiat.

Del silenci

has despertat.

